Lietas Nr. C31410014
Lietas arhīva Nr. CA-0117-16

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rēzeknē 2016.gada 31.augustā

Latgales apgabaltiesas
Civillietu tiesas kolēģija
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese A.Šilova,
tiesneši V.Sokolova , I.Tabore
tiesas sēdes sekretāre S.Leščinska
izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu maksātnespējīgās sabiedrības ar ierobežotu atbildību „B&B būvniecības kompānija" administratora Normana Karlsona prasībā pret /Persona A/ par zaudējumu piedziņu, sakarā ar /Persona A/ apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2015.gada 5.augusta spriedumu,

Aprakstošā daļa

maksātnespējīgās sabiedrības ar ierobežotu atbildību „B&B būvniecības kompānija" administrators Normans Karlsons 2014.gada 18.augustā iesniedza Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesā prasību pret /Persona A/ par zaudējumu piedziņu.

Prasībā norādīts, ka pēc prasītājas maksātnespējas procesa pasludināšanas, pārbaudot grāmatvedības un lietvedības dokumentus, administrators konstatēja, ka atbildētājs, būdams prasītājas vienīgais dalībnieks un valdes loceklis, 2008.gada 18.janvārī noslēdza darbuzņēmuma līgumu /līguma numurs/ (turpmāk-līgums) ar SIA „Auto-Krava" par celtniecības darbu veikšanu. Izanalizējot celtniecības darbu norisi un veiktos norēķinus administrators secināja, ka atbildētājs, noslēdzot līgumu, vēlāk piekrītot izmaiņām līgumā un veicot citas turpmāk minētās darbības, rīkojās pretēji prasītājas un tās kreditoru interesēm, nerīkojās kā krietns un rūpīgs saimnieks, novedot prasītāju līdz maksātnespējai.

Prasītāja 2008.gada 18.janvārī noslēdza darbuzņēmuma līgumu /līguma numurs/ ar kuru prasītāja uzņēmās pēc SIA „Auto-Krava" pasūtījuma veikt 2.stāvu administratīvās ēkas /Adrese B/, celtniecību kopsummā par 704 321,54 EUR saskaņā ar SIA „Auto-Krava" kā pasūtītāja iesniegto 2007.gada 21.jūnija būvprojektu /Numurs B/. Līguma, kuru parakstīja atbildētājs, noslēgšana veikta acīmredzami pretēji prasītājas interesēm, jo līguma apakšpunktā 10.1, kurā paredzēta līgumsoda samaksu 0,2 % apmērā no celtniecības darbu neizpildītā apjoma vērtības par katru kavējuma dienu, bet ne vairāk kā 10% no līguma summas 10 dienas pēc līguma /līguma numurs/ noslēgšanas, tika izdarītas izmaiņas cita starpā izslēdzot praksē pieņemto apmēru „..ne vairāk kā 10% no tā summas". Administratora ieskatā šīs izmaiņas tika veiktas daudz vēlāk, parakstot izmaiņas ar atpakaļejošu datumu, taču Kriminālpolicijas pārvaldes atteikums ierosināt krimināllietu liedza iespēju veikt ekspertīzi par dokumenta vecumu. Pats atbildētājs administratoram nav sniedzis pamatojošu skaidrojumu savai piekrišanai šādām līguma izmaiņām.

Darbi objektā tika veikti līdz 2009.gada augustam, šajā laikā no SIA „Auto-Krava" puses prasītājai iesniegtas pretenzijas par līgumsodu saistībā ar darbu kavējumu /Numurs C/ par līgumsodu 205 309,73 EUR apmērā un /Numurs D/ par līgumsodu 284 334,60 EUR apmērā, kā arī paziņojums /Numurs E/ par līguma /līguma numurs/

laušanu. Vēl pirms SIA „Auto-Krava" paziņojuma /Numurs E/ par līguma /līguma numurs/ laušanu 2009.gada 21.augustā atbildētājs parakstīja vienošanās aktu par savstarpējo norēķinu ieskaitu, iekļaujot savstarpējos norēķinos pretenzijā /Numurs D/ norādīto līgumsodu 284 334,60 EUR. Tika sastādīti vēl divi vienošanās akti 2009.gada 26.augustā un 2009.gada 27.augustā, kuros ar faktiski izpildītiem darbiem tika dzēsts līgumsods, tādējādi SIA „Auto-Krava" faktiski renovē ēku nevis par līgumā paredzēto summu 7 107 244,60 EUR, bet daudz lētāk- 419 986,93 EUR, vienlaikus prasītāja kļuva maksātnespējīga, jo nevarēja norēķināties ar piegādātājiem un darbu veicējiem, jo samaksa par izpildītajiem darbiem nav saņemta, tā vietā aprēķināts līgumsods. Iespējams, ka par iemeslu šādām darbībām- piekrītot šādam līgumsodam un parakstot vienošanās aktus no atbildētāja puses bija līgumā /līguma numurs/ paredzētā galvotāja atbildība par līgumā noteikto darbuzņēmēja saistību nepildīšanu, jo galvotājs bija pats atbildētājs.

Neskatoties uz jau 2009.gada 8.aprīlī nosūtīto SIA „Auto-Krava" pretenziju, kurā pieprasīts dzēst parādu - līgumsodu SIA „Auto-Krava" 205 309,73 EUR apmērā, darbi objektā tika turpināti līdz 2009.gada augustam, tika iegādāti materiāli citos līgumos paredzēto darbu veikšanai (2009.gada augusta darbu pieņemšanas-nodošanas akti /akta numurs/), un, lai gan atbildētājam bija jāapzinās, ka prasītāja parādu SIA „Auto-Krava" 205 309,73 EUR apmērā nevar samaksāt, materiālu iegāde tika turpināta, līdz ar to, pamatojoties uz iepriekšminēto, ir pamats uzskatīt, ka prasītāja apzināti tika novesta līdz maksātnespējai, nodarot zaudējumus tai un tās kreditoriem.

Kopumā atbildētājs nodarīja zaudējumus prasītājai 213 902,45 EUR apmērā, kas izriet no aprēķina: 2009.gada 21.augusta vienošanās aktā akceptētais līgumsods 284 334,60 EUR mīnus sākotnēji līgumā paredzētie 10% no līguma kopsummas- 70 432,15 EUR.

Atbilstoši Komerclikuma 169.pantam valdes loceklim savi pienākumi jāpilda kā krietnam un rūpīgam saimniekam. Valdes un padomes locekļi solidāri atbild par zaudējumiem, ko tie nodarījuši sabiedrībai. Iepriekšminētie fakti apliecina cēlonisko sakaru starp valdes locekļa rīcību un pieteicējai radītajiem zaudējumiem un valdes locekļa vainu. Atbildētājs radīja prasītājai zaudējumus, kas saskaņā ar Civillikuma 1772. pantu izpaužas gan kā prasītājas mantas samazinājums, gan arī kā sagaidāmās peļņas atrāvums. Civillikuma 1779.pants noteic, ka katram ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, ko viņš ar savu darbību vai bezdarbību nodarījis.

Parakstot šādas līguma izmaiņas, atbildētājs acīmredzami nerīkojās kā krietns un rūpīgs saimnieks, jo viņš apzinājās vai viņam bija jāapzinās šāda līguma nosacījuma sekas, to apliecina arī vēlākajā darbu gaitā bez ierunām akceptētais vienošanās aktā noteiktais līgumsods, tādējādi nodarot prasītājai zaudējumus nesaņemtās samaksas par paveiktajiem darbiem apmērā. Atbildētājs apzinājās vai viņam bija jāapzinās, ka prasītāja jau sākotnēji izstādīto līgumsodu 205 309,73 EUR apmērā nevar samaksāt, bet materiālu iegāde tika turpināta, tādējādi atbildētājs apzināti pasliktināja prasītājas finansiālo situāciju, radot zaudējumus tās kreditoriem un novedot to līdz maksātnespējai.

Prasītāja, pamatojoties uz Maksātnespējas likuma 62.panta otro daļu, Civillikuma 1772., 1775., 1779.pantu, Komerclikuma 169.pantu un Civilprocesa likuma 127.-131.pantu, lūdza tiesu piedzīt no atbildētāja maksātnespējīgās SIA „B&B būvniecības kompānija" labā 213902,45 EUR.

Atbildētājs 2014.gada 24.oktobrī Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesā iesniedza rakstveida paskaidrojumus par prasību, norādīja, ka prasību neatzīst un lūdza to noraidīt.

Norādīja, ka būdams prasītājas vienīgais valdes loceklis un vienīgais dalībnieks, 2008.gada 18.janvārī noslēdza darbuzņēmuma līgumu ar SIA „Auto-Krava".

Ar līguma parakstīšanu atbildētājs prasītājas vārdā uzņēmās pienākumu par atlīdzību veikt celtniecības darbus. Līguma noslēgšana bija izdevīga prasītājai un par to lietā nav strīda.

Atbildētājam 10 dienas pēc līguma parakstīšanas pārrunu rezultātā izdevās panākt līguma noteikumu grozīšanu par labu prasītājai, 2008.gada 28.janvārī parakstot līguma attiecīgu pielikumu. Ar pielikuma parakstīšanu tika grozīts prasītājas līgumsoda apmērs savu pienākumu nesavlaicīgas izpildes gadījumā no 0,2% (apmērā no celtniecības darbu neizpildītā apjoma vērtības par katru kavēto dienu) līdz 0,11% (no līguma summas par katru kavējuma dienu). Ar pielikuma parakstīšanu tika panākts, ka prasītāja nemaksā nekādu līgumsodu 30 darba dienas no brīža, kad prasītāja sāk kavēt savu pienākumu izpildi un maksā līgumsodu tikai sākot no 31.darba dienas.
Uzskata, ka līguma pielikuma parakstīšanas dienā, proti, 2008.gada 28.janvārī, šāda līguma noteikumu grozīšana ir bijusi prasītājai acīmredzami izdevīga, jo prasītāja ieguva iespēju nemaksāt vispār nekādu sodu par īslaicīgu saistību izpildīšanas nokavējumu. Prasības pieteikumā ir minēts prasītājas pārstāvja pieņēmums, ka pielikums tika parakstīts ar „atpakaļejošu datumu", kas ir nepierādīts. Pēc tam, kad tika parakstīts līgums un tā 2008.gada 28.janvāra pielikums, darbi gāja ne saskaņā ar līgumā paredzētu plānu, proti, tie tika iekavēti. Pastāvot šādiem apstākļiem, atbildētājam nebija pamata atteikt savstarpējo ieskaišu aktu parakstīšanā. Turpretī, gadījumā, ja atbildētājs būtu atteicis pasūtītājam ieskaitīt acīmredzami objektīvos parādus, tad viņš būtu iesaistījis prasītāju tiesas strīdā, un ar to radītu prasītājai zaudējumus.
Atbildētājs uzskata, ka prasība pret atbildētāju ir celta nepamatoti, jo kā prasītājas valdes loceklis, atbildētājs ir rīkojies kā krietns un rūpīgs saimnieks.
Ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2015.gada 5.augusta spriedumu prasītājas prasība apmierināta. Tiesa no /Persona A/ maksātnespējīgās SIA „B&B būvniecības kompānija" labā piedzina zaudējumus 213 902,45 EUR.
Tiesa noteica maksātnespējīgajai SIA „B&B būvniecības kompānija" tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt no /Persona A/ likumiskos sešus procentus gadā no piedzītās un neatmaksātās summas.
Tiesa no /Persona A/ valsts labā piedzina valsts nodevu 739,71 EUR, ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 7,31 EUR.
Pirmās instances tiesa konstatēja, ka 2008.gada 18.janvārī starp uzņēmumu SIA „Auto-Krava", kā pasūtītāju un SIA „B&B būvniecības kompānija", kā darbuzņēmēju, kur galvotājs /Persona A/, tika noslēgts darbuzņēmuma līgums, saskaņā ar kuru SIA „Auto-Krava" uzdeva un SIA „B&B būvniecības kompānija" apņēmās veikt 2 stāvu administratīvās ēkas uz zemesgabala /Adrese B/, celtniecību par 707 321,54 EUR. 2008.gada 28.janvārī noslēgts darbuzņēmuma līguma pielikums, saskaņā ar kuru izteikts darbuzņēmuma līguma 10.1.punkts jaunā redakcijā. Savukārt 2009.gada 21.augustā, 2009.gada 26.augustā un 2009.gada 27.augustā noslēgts vienošanās akts par savstarpējo norēķinu (ieskaitu) attiecīgi par 284 334,60 EUR, 52 419,68 EUR un 54 446,87 EUR.
Laika posmā no /Datums F/ līdz /Datums U/ SIA „B&B būvniecības kompānija" valdes loceklis bija /Persona D/, bet no /Datums F/ līdz /Datums M/ sabiedrības valdes loceklis ar tiesībām pārstāvēt sabiedrību atsevišķi bija /Persona A/.
Ar Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas spriedumu SIA „B&B būvniecības kompānija" tika pasludināta par maksātnespējīgu no 2009.gada 4.septembra un par tās administratoru tika iecelts Normans Karlsons.
Ņemot vērā, ka 2009.gada 21.augustā parakstītajā vienošanās aktā par savstarpējo norēķinu (ieskaitu) iekļauts savstarpējos norēķinos pretenzijā norādītais līgumsods 284 334,60 EUR apmērā, bet sākotnēji noslēgtajā darbuzņēmuma līgumā puses pielīgušas līgumsodu ne vairāk kā 10% apmērā no līguma summas – 70 432,15 EUR, tiesa uzskatīja, ka starpība 213 902,45 EUR apmērā ir uzskatāma par sabiedrībai nodarītajiem zaudējumiem (nesaņemtās samaksas par paveiktajiem darbiem apmērā).

Tiesa, izvērtējot prasībā norādītos darbuzņēmuma līguma un tā pielikuma nosacījumus, atbildētāja rīcību, secināja, ka noslēgtais darbuzņēmuma līguma pielikums ar kuru tika izdarīti grozījumi darbuzņēmuma līgumā attiecībā uz līgumsoda apmēru, sabiedrībai nav izdevīgs.

Minēto secinājumu pamatoja ar to, ka 10 dienas pēc darbuzņēmuma līguma noslēgšanas, atbildētājam, parakstot izmaiņas darbuzņēmuma līguma 10.1.punktā, tika grozīts iepriekš noteiktais līgumsoda apmērs no 0,2% (no celtniecības darbu neizpildītā apjoma vērtības par katru nokavēto dienu) uz 0,11% (no līguma summas par katru kavējuma dienu), tādējādi izslēdzot iepriekš noteikto līgumsoda maksimālo apmēru- 10% no līguma summas. Atbildētājs noslēdza vienošanās aktus par savstarpējo norēķinu (ieskaitu), tādējādi ar faktiski SIA „B&B būvniecības kompānija" izpildītajiem darbiem, dzēšot SIA „Auto-Krava" aprēķināto līgumsodu par objekta savlaicīgu nenodošanu ekspluatācijā saskaņā ar veiktajiem grozījumiem darbuzņēmuma līgumā, līdz ar ko objekta celtniecība tiek veikta par daudz mazāku summu, nekā paredzēts noslēgtajā darbuzņēmuma līgumā Tā kā samaksa par izpildītajiem darbiem netiek saņemta, bet tā vietā aprēķināts līgumsods, sabiedrība tiek atzīta par maksātnespējīgu, jo nevar norēķināties ar piegādātājiem un darbu veicējiem.

Ņemot vērā iepriekš minēto, tiesa uzskatīja, ka nav pamatoti atbildētāja iebildumi par to, ka darbuzņēmuma līguma pielikuma noslēgšana ir bijusi sabiedrībai izdevīga, jo sabiedrība ieguva iespēju nemaksāt vispār nekādu līgumsodu par īslaicīgu saistību izpildīšanas nokavējumu un maksā līgumsodu tikai sākot no 31.darba dienas.

Tiesa secināja, ka atbildētājs nerīkojās atbilstoši Komerclikuma 169.pantam kā krietns un rūpīgs saimnieks, jo faktiski noslēdza sabiedrībai neizdevīgu darbuzņēmuma līguma pielikumu un vienošanās aktus par savstarpējo norēķinu (ieskaitu), akceptējot nesamērīgi lielu aprēķināto līgumsodu un nesaņemot par izpildītajiem darbiem samaksu, kā rezultātā sabiedrība kļuvusi par maksātnespējīgu. Tiesas šaubas vēl pastiprināja apstāklis, ka darbuzņēmuma līgumā un tā pielikumā paredzēta darbuzņēmēja un /Persona A/ kā galvotāja solidāra atbildība par saistību izpildi pret pasūtītāju.

Tiesa atbildētāja norādīto, ka pēc līguma un pielikuma parakstīšanas, darbi tika iekavēti trešās personas vainas dēļ un sakarā ar apstākļiem, kurus atbildētājs nevarēja ietekmēt, uzskatīja, ka minētais nevar būt par pamatu atbildētāja atbrīvošanai no likumā noteiktās atbildības, jo atbildētājs sabiedrības vārdā bija uzņēmies saistības veikt celtniecības darbus un nodot objektu noteiktajos termiņos, kā arī parakstot darbuzņēmuma pielikumu un vienošanās aktus par savstarpējo norēķinu (ieskaitu), atbildētājam bija jāapzinās šādu dokumentu nosacījumu sekas, turklāt atbildētājam kā sabiedrības valdes loceklim ir jāsekmē sabiedrības ekonomiskā izaugsme.

Ņemot vērā minēto, tiesa uzskatīja, ka atbildētājam ir pienākums atlīdzināt sabiedrībai nodarītos zaudējumus 213 902,45 EUR apmērā. Vienlaicīgi saskaņā ar Civilprocesa likuma 195.pantu tiesa prasītājai noteica tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt likumiskos 6% (seši no simta gadā) no piedzītās, bet neatmaksātās summas.

Apelācijas sūdzību par pirmās instances tiesas spriedumu iesniedza /Persona A/, norādot, ka pārsūdz spriedumu pilnā apmērā. Norāda, ka tiesa, taisot spriedumu, nav ņēmusi vērā svarīgu apstākli, tas ir, darbuzņēmuma līguma pielikuma /līguma numurs/ parakstīšanas datumu- 2008.gada 28.janvāri.

Izvērtējot darbuzņēmuma līguma un tā pielikuma nosacījumus, atbildētāja rīcību, nav objektīvs tiesas secinājums, ka noslēgtais darbuzņēmuma līguma pielikums, ar kuru tika izdarīti grozījumi darbuzņēmuma līgumā attiecībā uz līgumsoda apmēru, sabiedrībai, nav izdevīgs. Uzskata, ka objektīvs būtu tiesas secinājums šāds- izvērtējot darbuzņēmuma līguma un tā pielikuma nosacījumus, atbildētāja rīcību, noslēgtais darbuzņēmuma līguma pielikums, ar kuru tika izdarīti grozījumi darbuzņēmuma līgumā attiecībā uz līgumsoda apmēru, izrādījās sabiedrībai neizdevīgs.

Norāda, ka uztur lietā sniegtos paskaidrojumus, kuros ir norādīts, kāpēc darbuzņēmuma līguma pielikuma /Numurs N/ parakstīšana tā parakstīšanas dienā sabiedrībai bija izdevīga.
Uzskata, ka rīkojās labā ticībā, kā krietns un rūpīgs saimnieks un nevarēja paredzēt, ka dokuments kādreiz izrādīsies sabiedrībai neizdevīgs.
Lietas materiālos atrodas pierādījumi, kas pierāda, ka sabiedrība nevarēja izpildīt uzņemtās saistības savlaicīgi trešās personas vainas dēļ. Līdz ar to atbildētājs saskaņā ar Komerclikuma 169.panta trešo daļu neatbild par sabiedrības zaudējumiem. Lūdz prasību noraidīt.
Tiesas sēdē apelācijas sūdzības iesniedzēja pilnvarotais pārstāvis zvērināts advokāts Aleksandrs Bogdanovs apelācijas sūdzību uzturēja pēc jau norādītajiem motīviem un lūdza prasību noraidīt.
Prasītājas pārstāvis uz tiesas sēdi neieradās, bet tiesā ir saņemts prasītājas administratora Normana Karlsona lūgums par lietas izskatīšanu bez viņa klātbūtnes.

Motīvu daļa

Noklausoties apelācijas sūdzības iesniedzēja pārstāvja paskaidrojumus, novērtējot rakstveida pierādījumus lietā un apelācijas sūdzības argumentus, Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka tā nav pamatota un prasība ir apmierināma pilnīgi.
Saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.panta piekto daļu Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2015.gada 5.augusta spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams prasības apmierināšanai, sakarā ar ko apelācijas instances tiesa pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai.
Latgales apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzībā nepamatoti norādīts, ka pirmās instances tiesa nav novērtējusi vispār, vai ir nepareizi novērtējusi kādus svarīgus apstākļus vai pierādījumus lietā, jo pirmās instances tiesa ir devusi savu novērtējumu un taisījusi likumīgu spriedumu par prasības apmierināšanu.
Lietā nepastāv strīds, ka SIA „B&B būvniecības kompānija” valdes loceklis laika posmā no /Datums F/ līdz /Datums U/ bija /Persona D/, bet no /Datums F/ līdz /Datums M/ sabiedrības valdes loceklis ar tiesībām pārstāvēt sabiedrību atsevišķi bija /Persona A/.
Ar Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas spriedumu SIA „B&B būvniecības kompānija” tika pasludināta par maksātnespējīgu no 2009.gada 4.septembra un par tās administratoru tika iecelts Normans Karlsons.
No Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2009.gada 4.septembra sprieduma par SIA „B&B būvniecības kompānija” atzīšanu par maksātnespējīgu, kas tiesai ir pieejams Tiesu informācijas sistēmā, izriet, ka par sabiedrības maksātnespējas procesa iestāšanās dienu ir noteikts /Datums K/. Administrators Normans Karlsons ir sniedzis tiesai informāciju, ka kompānija nav nokārtojusi savas parādsaistības, kurām iestājies izpildes termiņš un kuras pārsniedz 1500 latus, kā arī parādsaistības nedaudz pārsniedz sabiedrības aktīvus, aktīvi – 182 766,46 EUR, bet kreditori– 188 709,80 EUR, un kreditoru pamatdarbības joma ir būvniecība. Līgums starp sabiedrību un maksātnespējas pieteikuma iesniedzēju noslēgts /Datums J/.
No lietas materiāliem ir redzams, ka 2008.gada 18.janvārī starp SIA „Auto-Krava”, kā pasūtītāju un SIA „B&B būvniecības kompānija”, kā darbuzņēmēju, galvotāju /Persona A/, ir noslēgts darbuzņēmuma līgums, saskaņā ar kuru SIA „Auto-Krava” uzdeva un SIA „B&B būvniecības kompānija” apņēmās veikt 2 stāvu administratīvās ēkas uz zemesgabala /Adrese B/ (turpmāk– objekts), celtniecību par 704 321,55 EUR. Līguma 10.1.punktā puses vienojās, ja darbuzņēmējs nepilda līgumā norādīto termiņu objekta nodošanai ekspluatācijā, vai darbus, kas paredzēti darba grafikā, darbuzņēmējs maksā pasūtītājam līgumsodu 0,2% apmērā no celtniecības darbu neizpildītā apjoma vērtības par katru nokavēto dienu, bet ne vairāk kā 10% no līguma summas.

Savukārt, 2008.gada 28.janvārī starp uzņēmumu SIA „Auto-Krava", kā pasūtītāju un SIA „B&B būvniecības kompānija", kā darbuzņēmēju, galvotāju /Persona A/, ir noslēgts darbuzņēmuma līguma pielikums, saskaņā ar kuru izteikts darbuzņēmuma līguma 10.1.punkts jaunā redakcijā: „Ja darbuzņēmējs nepilda līgumā norādīto termiņu objekta nodošanai ekspluatācijā, vai darbus, kas paredzēti darba grafikā vairāk kā 30 darba dienas, tad sākot no 31 darba dienas, darbuzņēmējs maksā pasūtītājam līgumsodu 0,11% apmērā no līguma summas par katru kavējuma dienu".

Lietas faktiskie apstākļi liecina, ka 2009.gada 21.augustā, 2009.gada 26.augustā un 2009.gada 27.augustā starp uzņēmumu SIA „Auto-Krava" un SIA „B&B būvniecības kompānija", galvotājs /Persona A/, noslēgti vienošanās akti par savstarpējo norēķinu (ieskaitu) attiecīgi par 284 334,61 EUR, 52 419,68 EUR un 54 446,87 EUR.

Vienošanās aktā par savstarpējo norēķinu 2009.gada 21.augustā (ieskaitu) tika iekļauts savstarpējos norēķinos pretenzijā norādītais līgumsods 284 334,61 EUR apmērā, tajā pat laikā sākotnēji noslēgtajā darbuzņēmuma līgumā puses bija vienojušās par līgumsodu ne vairāk kā 10% apmērā no līguma summas, kas varēja būt tikai 70 432,15 EUR, starpība sastāda 213 902,45 EUR.

Prasība par zaudējumu piedziņu no maksātnespējīgās SIA „B&B būvniecības kompānija" valdes locekļa /Persona A/ pamatota ar apstākli, ka pēdējais nav pildījis savus pienākumus kā krietns un rūpīgs saimnieks, nodarot zaudējumus sabiedrībai 213 902,45 EUR apmērā, t.i., pretēji sabiedrības un tās kreditoru interesēm, noslēdzot sabiedrībai neizdevīgus darbuzņēmuma līguma grozījumus ar SIA „Auto-Krava", kā arī veicot citas darbības.

Tiesa atzīst, ka prasītāja ir pamatoti cēlusi tiesā prasību par zaudējumu piedziņu no atbildētāja, kurus viņš nodarījis sabiedrībai kā sabiedrības valdes loceklis, nepildot savus pienākumus kā krietns un rūpīgs saimnieks, tādējādi radot sabiedrībai zaudējumus. Parakstot vienošanās par savstarpēju norēķinu ar SIA "Auto-Krava" laikā, kad bija faktiski iestājusies sabiedrības maksātnespēja un uzņēmums nevarēja norēķināties ar piegādātājiem, kā arī pirms tam, noslēdzot neizdevīgu darījumu 2008.gada 28.janvārī, atbildētājs nav rīkojies kā krietns un rūpīgs saimnieks.

Prasība pamatota ar Komerclikuma 169.pantu, kas noteic, ka valdes un padomes loceklim savi pienākumi jāpilda kā krietnam un rūpīgam saimniekam. Valdes un padomes locekļi solidāri atbild par zaudējumiem, ko tie nodarījuši sabiedrībai. Valdes un padomes loceklis neatbild saskaņā ar šā panta otro daļu, ja pierāda, ka rīkojies kā krietns un rūpīgs saimnieks.

Valdes un padomes loceklis neatbild par sabiedrībai nodarīto zaudējumu, ja viņš rīkojies labā ticībā dalībnieku sapulces likumīga lēmuma ietvaros. Tas, ka padome apstiprinājusi valdes rīcību, neizslēdz valdes locekļu atbildību sabiedrības priekšā.

Ņemot vērā to, ka sastāvu sabiedrības vēlētu amatpersonu- valdes locekļu un padomes locekļu – atbildībai sabiedrības priekšā noteic Komerclikuma 169.panta otrā daļa, pirmās instances tiesa pamatoti atzina, lai noskaidrotu, vai ir iestājusies atbildētāja atbildība, jākonstatē iepriekš minētajā tiesību normā paredzētie priekšnosacījumi: 1) sabiedrībai ir nodarīts zaudējums atbilstoši Civillikuma 1770.-1792.pantam; 2) vai ir bijusi amatpersonas neattaisnota rīcība, respektīvi – darbība vai bezdarbība; 3) vai pastāv cēloņsakars starp amatpersonas rīcību un sabiedrības zaudējumu.

Ja prasītāja pierādījusi visus iepriekš minētos apstākļus, tad atbildētājs var atbrīvoties no atbildības, ja viņš pierāda, ka rīkojies kā krietns un rūpīgs saimnieks, respektīvi– nav pieļāvis pat vieglu neuzmanību atbilstoši Komerclikuma 169.panta trešajai daļai. Tādējādi, valdes loceklim ir jārīkojas ar vislielāko rūpību, jo Komerclikuma 169.pants neparedz pienākumu sabiedrībai pierādīt valdes locekļa vainu, bet, gluži pretēji, tas noteic šīs amatpersonas vainas prezumpciju.

Komerclikuma 169.panta trešās daļas norma, atkāpjoties no civilprocesa vispārīgā principa attiecībā uz pierādīšanas pienākumu, apstākļu, ka viņš rīkojies kā krietns un rūpīgs saimnieks (nav izdarījis tiesību pārkāpumu vai arī notikušajā tiesību pārkāpumā nav vainojams) pierādīšanas nastu pārliek uz valdes (padomes) locekli. Savukārt situācijā, kad valdes loceklis nespēj minēto pierādīt, viņa vaina ir prezumējama.

Tiesību doktrīnā izteikta atziņa, ja valdes locekļa rīcība ir pretēja saprātīgai komerciālās apgrozības praksei un tiek pierādīts, ka sabiedrībai nodarīti zaudējumi, konstatēta amatpersonas rīcība, pastāv cēloņsakars starp amatpersonas rīcību un nodarītajiem zaudējumiem, tad apstāklim, ka valdes locekļa rīcība nesatur ļaunprātīgu tiesību aizskārumu nav tiesiskas nozīmes, jo viņš ir atbildīgs par katru, tostarp vieglu neuzmanību (sk. A.Strupišs. Komerclikuma komentāri. III. B daļa. Komersanti. XI sadaļa. Kapitālsabiedrības (134.-184.panti), SIA „A.Strupiša juridiskais birojs" 2003, 143.-152.lpp.).

Tādējādi secināms, ka atbildība neiestājas vienīgi tad, ja valdes loceklis pierāda, ka attiecīgajā situācijā ir rīkojies kā krietns un rūpīgs saimnieks, respektīvi – nav pielaidis pat vieglu neuzmanību.

Šādus pierādījumus atbildētājs tiesai nav iesniedzis, bet viņa rīcība, vērtējot to kopsakarā ar tiesas maksātnespējas spriedumā izdarītajiem secinājumiem, liecina par pretējo.

Izvērtējot prasībā norādītos darbuzņēmuma līguma un tā pielikuma nosacījumus, atbildētāja rīcību, apelācijas instances tiesa pievienojas pirmās instances tiesas izdarītajam secinājumam, ka izmaiņas darbuzņēmuma līgumā attiecībā uz līgumsoda apmēru, sabiedrībai nav bijušas izdevīgas. Tā 10 dienas pēc darbuzņēmuma līguma noslēgšanas, atbildētājam, parakstot izmaiņas darbuzņēmuma līguma 10.1.punktā, tika grozīts iepriekš noteiktais līgumsoda apmērs no 0,2% (no celtniecības darbu neizpildītā apjoma vērtības par katru nokavēto dienu) uz 0,11% (no līguma summas par katru kavējuma dienu), tādējādi izslēdzot iepriekš noteikto līgumsoda maksimālo apmēru- 10% no līguma summas.

Atbildētājs sabiedrības vārdā parakstīja vienošanās aktus par savstarpējo norēķinu (ieskaitu), kā rezultātā ar faktiski SIA „B&B būvniecības kompānija" izpildītajiem darbiem tika dzēsts SIA „Auto-Krava" aprēķinātais līgumsods par objekta savlaicīgu nenodošanu ekspluatācijā saskaņā ar veiktajiem grozījumiem darbuzņēmuma līgumā. Rezultātā, objekta celtniecība tika veikta par daudz mazāku summu, nekā paredzēts noslēgtajā darbuzņēmuma līgumā, samaksa par izpildītajiem darbiem netika saņemta, sakarā ar ko arī radās grūtības norēķināties ar kreditoriem, bet tā vietā tika aprēķināts lielāks līgumsods, nekā iepriekš tika paredzēts, un sabiedrība tika atzīta par maksātnespējīgu.

Ievērojot minēto, nav pamatoti atbildētāja iebildumi par to, ka darbuzņēmuma līguma pielikuma noslēgšana ir bijusi sabiedrībai izdevīga, jo sabiedrība ieguva iespēju nemaksāt vispār nekādu līgumsodu par īslaicīgu saistību izpildīšanas nokavējumu un maksā līgumsodu tikai sākot no 31 darba dienas. Šāda akta parakstīšana laikā, kad jau tiek pieļauta saistību nepildīšana, nevar būt izdevīga uzņēmumam, kurš nav pierādījis, ka nokavējums neapšaubāmi ir bijis īslaicīgs, līdz 31 darba dienai.

Apelācijas sūdzības iesniedzējs nepamatoti norāda, ka darbuzņēmuma līguma pielikums izrādījās neizdevīgs, jo tiesa uzskata, ka viņš bija neizdevīgs jau tā parakstīšanas brīdī.

Minētie apstākļi ir par pamatu secināt, ka atbildētāja kā sabiedrības valdes locekļa rīcība, Komerclikuma 169.panta izpratnē, neatbilst krietna un rūpīga saimnieka mērauklai, tā ir pretēja saprātīgai komerciālās apgrozības praksei un nav sekmējusi sabiedrības ekonomisko interešu realizāciju. Atbildētājs parakstīja sabiedrībai neizdevīgu darbuzņēmuma līguma pielikumu un vienošanās aktus par savstarpējo norēķinu (ieskaitu), akceptējot nesamērīgi lielu aprēķināto līgumsodu un nesaņemot par izpildītajiem darbiem samaksu, apstākļos, kas ir bijusi paredzēta /Persona A/ kā galvotāja solidāra atbildība par saistību izpildi pret pasūtītāju.

Tiesas ieskatā, prasītāja pamatoti norāda, ka starpība 213 902,45 EUR (284 334,61 EUR - 70 432,15 EUR= 213 902,45 EUR) apmērā ir uzskatāma par sabiedrībai nodarītajiem zaudējumiem nesaņemtās samaksas par paveiktajiem darbiem apmērā veidā, jo par šādu naudas summu atbildētājs, noslēdzot neizdevīgu darījumu sabiedrības vārdā, palielināja līgumsoda apmēru, ko sabiedrība varēja ciest un cieta par saistību savlaicīgu neizpildīšanu.

Lietas iztiesāšanas gaitā netika gūti pārliecinoši pierādījumi, ka darbi objektā tika iekavēti sakarā ar trešās personas vainu objekta būvniecības darbu nodošanas nokavējumā, kā tas bez pietiekoša pamatojuma tiek norādīts apelācijas sūdzībā, līdz ar ko SIA „B&B būvniecības kompānija" pienākumu izpilde ir bijusi iekavēta sakarā ar apstākļiem, kurus atbildētājs nevarēja ietekmēt. Lietas iztiesāšanas gaitā netika iegūti pierādījumi par saistībām ar apakšuzņēmējiem vai citām trešo personu saistībām, kuru vainas dēļ ir iestājies nokavējums. Neskatoties uz to, ka atbildētājs iesniedzis 2008.gada 3.decembra aktu starp SIA "Auto-Krava" un SIA "Remus" par tehnisko noteikumu neievērošanu un dokumentus par situācijas turpmāko risināšanu, tiesa uzskata, ka tas attiecas uz šo divu juridisku personu saistībām un izpildīto darbu kvalitāti, bet neliecina, ka pielikums darbuzņēmuma līgumam, kas parakstīts starp SIA „B&B būvniecības kompānija" un SIA "Auto-Krava" bijis izdevīgs prasītājai. Komersantam ir jārēķinās ar iespējamiem riskiem, izpildot būvniecības darbus, kas bija jāņem vērā arī prasītājas valdes loceklim. Sabiedrības iespējamā iesaistīšana tiesas strīdā nav atzīstama par tādu argumentu, kas attaisnotu atbildētāja rīcību, noslēdzot neizdevīgu darījumu, kas neatbilst Komerclikuma 169.panta trešajai daļai.

Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka no atbildētājam ir jāatlīdzina sabiedrībai nodarītos zaudējumus 213 902,45 EUR apmērā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 195.pantu, prasītājai nosakāmas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt likumiskos 6% (seši no simta gadā) no piedzītās, bet neatmaksātās summas.

Civilprocesa likuma 42.panta pirmā daļa noteic, ka tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai. Ņemot vērā to, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 10.punktu prasītāja, iesniedzot tiesā prasības pieteikumu par zaudējumu piedziņu, bija atbrīvota no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos, tiesas izdevumi saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai.

Ņemot vērā piedzenamās naudas summas apmēru, no atbildētāja valsts labā ir piedzenami tiesas izdevumi, kas sastāv no valsts nodeva 3739,71 EUR, kas aprēķināta atbilstoši Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta „e" apakšpunktam un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 16,61 EUR abās tiesu instancēs.

Spriedums labprātīgi izpildāms 10 dienu laikā no tā likumīgā spēkā stāšanās dienas atbilstoši Civilprocesa likuma 204.[1] panta pirmās daļas nosacījumiem.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.-434.pantu Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda

apmierināt pilnīgi maksātnespējīgās sabiedrības ar ierobežotu atbildību „B&B būvniecības kompānija" administratora Normana Karlsona prasību.

Piedzīt no /Persona A/, personas kods /Personas kods A/, maksātnespējīgās sabiedrības ar ierobežotu atbildību „B&B būvniecības kompānija", reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, labā zaudējumus 213 902,45 EUR (divi simti trīspadsmit tūkstoši deviņi simti divi*euro*, 45 centi).

Noteikt maksātnespējīgajai sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „B&B būvniecības kompānija”, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt no /Persona A/, personas kods /Personas kods A/, likumiskos sešus procentus gadā no piedzītās un neatmaksātās summas.

Piedzīt no /Persona A/, personas kods /Personas kods A/, valsts labā valsts nodevu 3 739,71 EUR (trīs tūkstoši septiņi simti trīsdesmit deviņi *euro*, 71 cents) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 16,61 EUR (sešpadsmit *euro*, 61 cents),

Noteikt /Persona A/ termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Valsts nodeva maksājama Valsts kases kontā Nr.LV55TREL1060190911200, NMR 90000050138, BIC kods TRELLV22, lieta Nr.C31410014.

Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi maksājami Tiesu administrācijas, reģistrācijas Nr.90001672316, kontā Nr.LV51TREL2190458019000, maksājuma dokumentā norādot: saņēmēja iestāde Valsts kase, kods TRELLV22, maksājuma mērķis-21499, lieta Nr.C31410014.

Maksājuma dokuments par valsts nodevas un ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksu valsts labā, atbildētājam iesniedzams Latgales apgabaltiesā, lai netiktu uzsākta piespiedu izpilde.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Augstākās tiesas Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Latgales apgabaltiesā 30 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas- 2016.gada 14.septembra.

Pilns spriedums sastādīts 2016.gada 16.septembrī.

Sēdes priekšsēdētāja tiesnese A.Šilova
Tiesnese V.Sokolova
Tiesnese I.Tabore